

فیلیپ سیب

رسانه‌های جدید و آینده‌ی دیپلماسی

ترجمه‌ی

مسعود میرزایی

This is a Persian translation of
The Future of Diplomacy
By Philip Seib
Polity press, Cambridge, UK, 2016
Translated by Masood Mirzāei
Āgāh Publishing House, Tehran, 2018
info@agahbookshop.ir

سرشناسه: سیب فیلیپ ام، ۱۹۴۹-م.

Seib, Philip M

عنوان و نام پدیدآور: رسانه‌های جدید و آینده‌ی دیپلماسی / فیلیپ سیب؛ ترجمه‌ی مسعود میرزایی.

مشخصات نشر: تهران: آگاه، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۹۵ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: ۳-۳۸۸-۴۱۶-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

انتشارات: عنوان اصلی: The future of diplomacy, 2016

موضوع: دیپلماسی Diplomacy

شماره: افزوده: میرزایی، مسعود، ۱۳۴۵-، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ز ۹۵/س JZ1۳۰۵

رده‌بندی دیویی: ۳۲۷،۲

شماره: کتاب‌شناسی ملی: ۴۹۱۰۵۳۱

فیلیپ سیب

رسانه‌های جدید و آینده‌ی دیپلماسی

ترجمه‌ی مسعود میرزایی

چاپ یکم ترجمه‌ی فارسی: زمستان ۱۳۹۶، آماده‌سازی و انتشار: دفتر نشر آگاه
(آماده‌سازی و صفحه‌آرایی: سمیه حسینی، نمونه‌خوانی: فرهاد گلچین، چاپ: هومن بخشی)

طراح جلد: محمودرضا لطیفی

چاپ و صحافی: فرهنگ‌بان

چاپ یکم: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۵۰ نسخه

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

انتشارات آگاه

خیابان انقلاب، شماره‌ی ۱۳۴۰، تهران ۱۳۱۴۶

فروش اینترنتی: www.agahbookshop.ir

قیمت: ۱۶,۰۰۰ تومان

فهرست

۹	پیش‌گفتار مترجم
۱۳	پیش‌گفتار نویسنده
۱۷	مقدمه
۳۳	فصل یکم: دیپلماسی باز
۳۸	تکامل تاریخی فناوری ارتباطات
۴۹	اینترنت و تلفن‌های هوشمند وارد می‌شوند
۵۳	امنیت و حریم خصوصی
۵۷	توده‌های توانمند
۶۳	اتصال به توده‌ها
۶۵	فصل دوم: ظهور دیپلماسی عمومی
۷۱	اقدامات چین برای نفوذ فرهنگی
۷۴	سخن‌پراکنی روسیه
۷۸	سیاسی‌کاری رژیم صهیونیستی
۸۱	توسل آمریکا به مردم عادی
۸۴	دیپلماسی عمومی فردا
۹۴	نتایج

۹۹	فصل سوم: دولت‌ها و بازیگران غیردولتی
۱۰۳	تاریخ کهن: جنگ سرد
۱۰۴	قرن همه
۱۰۶	بازیگران غیردولتی
۱۱۷	کشور مجازی
۱۲۲	عامل فیسبوک
۱۲۶	منازعه و دیپلماسی
۱۳۰	مذهب و دیپلماسی
۱۳۷	فصل چهارم: آیدایی در مسیر
۱۳۸	مفاهیم و نظریات سیاسی
۱۴۵	دیپلماسی و تاریخ شاه؛ چه کسی مسئولیت را بر عهده دارد؟
۱۵۰	مأموریت بی‌پایان
۱۵۲	دیپلمات‌ها چه چیزهایی باید بدانند؟
۱۵۹	فصل پنجم: شکل‌گیری آینده‌ی پیغام‌رسانی
۱۶۱	دیپلماسی دولایه
۱۶۸	جست‌وجوی اطلاعات
۱۷۰	روایت‌ها
۱۷۶	دیپلماسی در جامعه‌ی جدید جهانی
۱۷۸	دستکاری شبکه‌های اجتماعی
۱۷۹	پناهجویان و رسانه‌های جدید
۱۸۱	بسیج پیرامون توافق هسته‌ای ایران
۱۸۵	آینده و گذشته

پیش‌گفتار نویسنده

هدف از نگارش این کتاب کوچک، رانگیختن تفکر و گفت‌وگو درباره‌ی نحوه‌ی تغییر و تحول دیپلماسی و اندیشه‌ی اجتماعی آن است. هرچند که من عاشق تاریخ دیپلماسی سیستم ولی در مطالب این کتاب به ذکر حداقل مطالب تاریخی بسنده کرده‌ام تا فقط مطالب تاریخی را برای درک مطالب فراهم آورم. کتاب‌های بی‌شماری که به‌طور جامع، گذشته و مسیری را که پیموده‌ایم بررسی کرده‌اند، در دسترس هستند، ولی کتاب‌های بسیار کمی در باره‌ی آینده و هدفی که به‌سوی آن روانیم، به رشته‌ی تحریر درآمده است. این (آینده‌پژوهی) موضوعی است که مورد علاقه‌ی من می‌باشد و اکنون زمان هیجان‌انگیزی برای پرداختن به این گونه موضوعات است. از زمانی که گوتنبرگ^۱ ارتباطات را متحول کرد، هیچ چیز به اندازه‌ی اینترنت در یکی دو دهه‌ی اخیر ارتباطات را چنین عمیق دگرگون نکرده بود. آخرین بروز و ظهور این دگرگونی را می‌توان در فراگیر شدن فناوری تلفن‌های همراه دید که به معنای مرتبط شدن افراد بیش‌تر با مناطقی بیش‌تری در سراسر جهان و در ساعات بیش‌تری از شبانه‌روز است.

۱. یوهانس گوتنبرگ، زرگر آلمانی، در قرن پانزدهم میلادی ماشین چاپ را اختراع کرد.

این پدیده هنوز در نقاط مختلف جهان یکسان و متعادل نیست؛ مردم در کشورهای توسعه‌یافته بیش‌تر از مردم سایر مناطق از این امکانات ارتباطی استفاده می‌کنند، اما این وضعیت در حال تغییر است. به نظر می‌رسد تلفن‌های هوشمند نه‌چندان گران‌قیمت و گسترش دسترسی به اینترنت دو تعادل بخش عالی در این زمینه باشند و ایده‌ی دهکده‌ی جهانی^۱ که به کلیشه تبدیل شده بود، واقعاً در حال تحقق است.

این امکانات ارتباطی جدید در اموری فراتر از چت‌های سطح پایین یا به التراک گذاشتن ویدئو از گربه‌های ملوس استفاده می‌شود و مردم از این طریق بیش‌تر درباره‌ی جهان اطراف‌شان می‌آموزند آن هم نه به شیوه‌ی منفعل بلکه به شیوه‌ی کنش‌گرا. ابزارهای جدید ارتباطی به آن‌ها این امکان را می‌دهد که به‌گونه‌ای به جمع‌آوری اطلاعات پردازند و یا با دیگران تعامل و گفت‌وگو کنند که قبلاً هرگز قابل تصور و پیش‌بینی نبود. مردم می‌توانند آنچه را که دولت‌های خودشان و سایر دولت‌ها انجام می‌دهند، ببینند و در بحث‌های مربوط به این اقدامات مشارکت کنند؛ استفاده از ایمیل، بارگذاری مطالب در شبکه‌های اجتماعی، توییت کردن و مکالمه، از جمله راه‌های نوین و پخش اطلاعات است.

یک ویدئوی چند دقیقه‌ای در یوتیوب تقریباً بلافاصله در سراسر جهان دیده می‌شود، مرزها را در می‌نوردد، دروازه‌بان‌ها را شکست می‌دهد و واکنش‌ها را برمی‌انگیزد. وقتی مردم از طریق یوتیوب یا یک شبکه‌ی اجتماعی منطقه‌ای مطلع می‌شوند که یک مرد جوان به دلیل ناامیدی ناشی از سرکوب سیاسی خود را (در تونس) به آتش کشیده است، ابراز خشم و همدردی در واکنش به چنین حادثه‌ای به سرعت و به‌طور گسترده پخش می‌شود و ممکن است باعث بروز انقلاب شود. وقتی مردم از شبکه‌های اجتماعی برای بیان درد و رنج پناهجویانی که به مرزها هجوم آورده‌اند استفاده می‌کنند، واکنش‌های دلسوزانه ممکن است به حل مشکلات و تسکین آلام آن‌ها کمک کند و یا از جنبه‌ی منفی ممکن است به گسترش واکنش‌های نژادپرستانه و نفرت‌افکنانه دامن بزنند.

همه‌ی این‌ها برای دیپلمات‌ها دارای اهمیت است، چون طی قرون گذشته کار آن‌ها در یک روند آرام و کنترل شده پیش می‌رفت. در آن زمان‌ها کار دیپلمات‌ها فقط در یک محفل بسته‌ی نخبه‌گرا و کاملاً مردانه انجام می‌شد و همه‌ی افراد خارج از این مجموعه به نوعی مورد نفرت بودند، اما اکنون سلسله‌مراتب دیپلماتیک بازتر، فراگیرتر و مساوات‌طلبانه‌تر شده و توجه عمومی به فعالیت‌های دیپلمات‌ها به صورت تصاعدی افزایش یافته است.

در سال ۲۰۱۶ و در تحولات مربوط به «برنامه‌ی جامع اقدام مشترک (برجام)» یا توافقنامه‌ی هسته‌ای ایران این موضوع کاملاً آشکار بود. من اطلاعات اندکی درباره‌ی مذاکرات هسته‌ای ایران و پیامدهای آن به دلیل ورود عموم مردم به بحث‌های مربوط به این مذاکرات، ارائه کرده‌ام که نمونه‌ی خوبی است از جریان داشتن دیپلماسی در رای کار جهانی و رسمی دیپلمات‌ها.

بهره‌برداری از مزیت‌های ارتباطی که ابزارهای نوین رسانه‌ای به‌ویژه شبکه‌های اجتماعی برای طرفداران و مخالفان مذاکرات هسته‌ای فراهم کرده بود، بخشی جهانی را دامن زد که هدف آن تحت تأثیر قراردادن این توافق بود. موضوعی که زمانی فقط در محافل کوچک و بسته‌ی دیپلمات‌ها و دیگر مقامات رسمی بحث می‌شد به یک‌باره وارد عرصه‌ی عمومی شد و در دسترس گسترده قرار گرفت. دروازه‌های جهان دیپلماسی چهارطاق باز شد و نحوه‌ی انجام مذاکرات و چگونگی شکل‌گیری بحث‌های پیرامونی آن را تحت تأثیر قرارداد. این وضعیت فعلی دیپلماسی است که تکامل سریع آن را در آینده به تصویر می‌کشد.

من برای نگارش این کتاب از کمک‌های ارزشمندی برخوردار بودم. دیپلمات‌های اصلی من به دستیار پژوهشی سخت‌کوش و فوق‌العاده‌ام، سهیلا امیری است. او مطالب مهم و حیاتی را پیگیری و جمع‌آوری کرد و باعث شد من به سمت مطالب مبهم نروم. برخی از دوستانم نیز دست نوشته‌های مرا خواندند و با هم درباره‌ی موضوعات بحث

کردیم و نکات ارزشمندی را یادآور شدند. این دوستان عبارتند از: باب بنکس^۱، دونا براگ^۲، دینا جدالله^۳، الیزابت لیندر^۴، ملودی محبی^۵ و آندراس سندر^۶.

در انتشارات پالیتی^۷ کار کردن با سردبیرم لونیز نایت^۸ برای من لذت‌بخش بود. او مرا در تمام مراحل روند انتشار کتاب، از طرح اولیه تا نسخه‌ی نهایی، راهنمایی کرد. او خلق و خوی عجیب و غریب مرا درک و به‌خوبی آن را کنترل و مدیریت می‌کرد. دستیار لونیز، نیکین تاناکا گالدوز^۹ هم بسیار همراه و صبور بود. پل شارپ^{۱۰} و یک بازیبن نامدار^{۱۱} از پیشنهادات ارزشمندی را در مورد پیش‌نویس متن ارائه کردند.

در دانشگاه کالیفرنیا، جنوبی نیز به دلیل حضور همکاران باهوش، اوقات لذت‌بخش را سپری کردیم. هم‌چنین تشکر ویژه‌ام را به ارنست ویلسون^{۱۱} رئیس دانشکده‌ی ارتباطات و روزنامه‌نگاری در این دانشگاه تقدیم می‌کنم.

هم‌چنین می‌خواهم از همه‌ی دیپلمات‌ها، اساتید، روزنامه‌نگاران و دیگری که در گذشته و حال با کارهای من باعث رشد و پرورش علایق من در زمینه‌ی دیپلماسی شدند، ستایش و قدردانی کنم. جان ونیسر گادیس^{۱۲}، ریچارد هالبروک^{۱۳}، جورج کنان^{۱۴}، مارگارت مک میلان^{۱۵}، جیمز من^{۱۶}، مارول نیکولسون^{۱۷}، جوزف نای^{۱۸}، دیوید راتکف^{۱۹}، ویلیام راف^{۲۰}، ماری الیس ساروت^{۲۱}، جان ویلر-بنت^{۲۲}، لارنس رایت^{۲۳} و ... این فهرست بسیار طولانی‌تر از این است و می‌راند هم‌چنان ادامه یابد.

مهم‌تر از همه، به دیپلمات‌ها و همکاران حرفه‌ای من که اغلب در شرایط دشوار و بعضاً خطرناک کار می‌کنند ادای احترام می‌کنم، آن‌ها در چنین شرایطی نه تنها برای کشور خودشان بلکه برای بهبود زندگی مردمی که در حده‌شان هستند، تلاش می‌کنند. کار این دیپلمات‌ها برای شکل‌دهی به آینده‌ی دیپلماسی هم‌چنان ادامه دارد.

1. Bob Banks	2. Donna Bragg	3. Dina Jadallah	4. Elizabeth Linder
5. Melody Mohebi	6. Andreas Sandre	7. Polity	8. Louise Knight
9. Nekane Tanaka Galdos	10. Paul Sharp	11. Ernest Wilson	
12. John Lewis Gaddis	13. Richard Holbrooke	14. George Kennan	
15. Margaret MacMillan	16. James Mann	17. Harold Nicolson	
18. Joseph Nye	19. David Rothkopf	20. William Rugb	
21. Mary Elise Sarotte	22. John Wheeler- Bennett	23. Lawrence Wright	